

ZÁKLAD (CELEK)

je 100%

Procenta - vyjadřují část celku
- značíme se %

$1\% \text{ z celku} = \frac{1}{100} \text{ z celku} = 0,01 \text{ z celku}$

1. Vypočítej 1 setinu z každého čísla.

Číslo	1 250	536	38	7	0,4	5,43	$\frac{5}{8}$	$2\frac{3}{8} = \frac{19}{8}$
Setina	12,5	5,36	0,38	0,07	0,004	0,0543	0,00625	0,02375

získal setinu z čísla znamená
to číslo vydělil 100
 $1250 : 100 = 12,5$

$\frac{19}{8} : \frac{100}{1} = \frac{19}{8} \cdot \frac{1}{100} = \frac{19}{800}$
 $\frac{5}{8} : \frac{100}{1} = \frac{5}{8} \cdot \frac{1}{100} = \frac{5}{800} = 0,00625$

2. Kolik procent z celkové plochy obrázku tvoří vybarvená část?

$\frac{1}{4} = \frac{25}{100} = 0,25$ $\frac{2}{4} = \frac{1}{2} = 0,5$ $\frac{2}{6} = \frac{1}{3} = 1:3 = 0,3\bar{3}$ $\frac{4}{10} = 0,4 = \frac{2}{5}$ $\frac{1}{5} = \frac{2}{10} = 0,2$

$100 : 4 = 25\%$ $100 : 2 = 50\%$ $100 : 3 = 33,3\bar{3}\%$ $100 : 5 = 20\%$ $100 : 5 = 20\%$

3. Barevně označené výrazy vyjádři v procentech. Zaokrouhluj na setiny.

$100 : 2$ polovina ..... 50% populace $100 : 5$ pětina ..... 20% úspor $100 : 10$ desetina ..... 10% žáků
 $100 : 4$ čtvrtina ..... 25% knih $100 : 3$ třetina ..... 33,3% ceny   šestnáctina ..... 6,25% dortu

4. Na obrázcích vybarvi část celku podle zadání.

25 % červeně   75 % zeleně   20 % zeleně
17 % modře   12,5 % červeně   10 % červeně
10 % žlutě $\frac{1}{8}$ 30 % modře

5. Podle vzoru doplň do bublin procento, zlomek nebo desetinné číslo tak, aby vždy byla vyjádřena stejná část celku. Doplňný zlomek dej do základního tvaru.

75% — $\frac{3}{4}$ — 0,75   50% — $\frac{1}{2}$ — 0,5   80% — $\frac{4}{5}$ — 0,8
70% — $\frac{7}{10}$ — 0,7   60% — $\frac{3}{5}$ — 0,6